

GLÖM INTE DIN GAMMELHUND - HAN KAN - HAN VILL!

Av: Kerstin Eriksson, jan -08

Vare sig vi vill det eller ej, så åldras våra hundar. Precis just då vi åker hem med vår lilla åtta-veckors valp, så tänker man inte på det. Men det där lilla knyttet man har i knät kommer att (förhoppningsvis) leva i många år till. De nu helt oanvända tramp-dynerna kommer att med tiden bli slitna, samt de nu nyfikna och pigga ögonen kommer att bli mer visa och lugna. Pälsen i ansiktet kommer bli allt mer täckt av gråa hårstrån. Hela hunden kommer att utstråla visdom och lugn.

Min äldsta hund, Keaton, springer spaniel, har helt plötsligt hunnit bli över tolv år. Så gott som varje dag tänker jag tanken att just idag kanske det är den sista dagen vi har tillsammans. Till exempel innan jag tar mig i kragen för att sätta igång med veckoborstningen. Jag sitter bekvämt djupt ner i den sköna soffan och jag har absolut ingen lust för att börja, så får jag ofta tanken: "Hallå! Det kanske är sista gången! Du kommer att sakna det här sen!" När jag sedan väl står där tätt intill min gamla hund, som ligger lugnt på sidan uppe på trim-bordet, så njuter vi båda. Då och då böjer jag mig ned för att ge hans kropp och huvud den ena pussen efter den andra. Jag inandas hans doft. Jag smeker min kind emot hans mjuka päls.

Jag försöker ta tillvara av den här sista tiden så gott jag kan. Jag vill att den ska bli så harmonisk och kärleksfull som möjligt. (Undra om han egentligen tycker mitt pussande verkligen är så kärleksfullt. Han kanske tycker jag är dominant och stöddig.)

Detta är mitt sätt att försöka förbereda mig för det ofrånkomliga. Många gånger har jag tänkt att jag inte förstår hur jag ska kunna leva utan Keaton. Men mitt förstånd säger mig att jag faktiskt är helt klart äldre än tolv år! Det har ju gått innan han kom in i mitt liv. Samtidigt tycker jag också att det är sådan "slöseri" att något så vackert bara ska dö, ska försvinna. Emellanåt händer det att jag, ärligt talat, önskar att den här tiden, den här hemska väntan att Keaton-eran ska ta slut, att den ska vara över.

Fast... Då finns han ju inte längre! Jag har vant mig med att han alltid finns där, hans ansikte, hans skall, hans uppfordrande blickar att nu är det dags för tuggpinne eller jaktlek, och när jag ger vika för hans önsknings, hans lyckliga voffande med ystra skutt att nu är allting så skoj.

Att vara helt utan hund finns bara inte. Därför har jag en "Keaton-back-up" - jag har tre hundar till. Wilbur är nio och Spirou är fem år. Sedan finns även den lilla elva-månaders, som verkligen är Keatons efterträdare. Innan Gromit införskaffades velade jag fram och tillbaka: "Före eller efter Keatons frånfälle? Det är ju sådan harmoni i flocken just nu. Kommer jag förstöra denna ro med en till hund? Kommer Keaton tycka att valpen är jobbig?"

Det är faktiskt inga problem. Det har dock nyligen varit lite spännt mellan nio-åringen och unghunden ("Hi hi! Der är så kul när Wilbur morrar. Undra hur långt jag kan gå... innan... det smäller!"). Denna retsamma lek har nu börjat att lugna ned sig. Fem-åringen tycker att unghunden ömsom är pest ("Matte, hjälp mig! Skydda mig! Han drar i mina öron...") ömsom är hur rolig som helst att utnyttja till diverse "lekar". (Hm) Gammelhunden Keaton har valpen alltid låtit vara ifred. Keaton bara är. Någon som finns där. En trygghet att ligga tätt intill.

Gammel-hunden behöver dock nog mer än bara smekningar från sin flock. Den vill vara med när det bjuds på lek. Men på sina villkor. Kroppen hänger inte riktigt med som förr. Tafatt-leken måste därför bli lite lugnare. Och tydligare! Keaton hör inte längre.

HUND-TECKENSPRÅK

Det är faktiskt hur lätt som helst att kommunicera med döv hund. Det vill säga: om man har ögonkontakt med hunden. Efter att man väl fått in vanan att använda sig av hand-tecken samtidigt med muntliga kommandon så tänker man inte så mycket på det. Det kommer helt automatiskt. Jag blir positivt förvånad varje gång som Keaton lyder mig* och mina handtecken för till exempel "Kom!", "Sitt!", "Ligg!" och "Kvar!". Från första början när hunden var valp, var ju hand-tecknen bara hjälper för att lära in ovanstående "konster", för att de sedan ska arbetas bort. Men nu när man har en hund som inte längre hör, så har jag plockat fram hjälperna igen. Dessa hjälper har nu blivit själva kommandona. Jag har t o m kommit på ett naturligt hand-tecken för ordet "Nej!" (Kommandot "Tyst!" har samma tecken). Otroligt nog lyder han även detta förvånansvärt ofta. Precis som en människa som kommunicerar med teckenspråk använder jag även mitt kroppsspråk och mimik samtidigt med handtecknen. (Jag säger faktiskt även de muntliga kommandona, mest för att de andra hundarna ska förstå att det är Keaton, och inte dom, jag "pratar" med.)

Kan anledningen att Keaton (som är ganska känd för att göra som han själv vill) faktiskt lyder mina handtecken, vara för att en hunds "första-språk" ju *är* signaler och kroppsspråk.

Keaton tappade hörseln för cirka drygt ett år sedan. Efter erfarenheten av min första hund, Baloo, som även han blev döv på ålderns höst, så var jag nu mer förberedd. Jag har nu blivit så pass fascinerad av denna tysta kommunikation mellan hund och människa, så att jag började att försöka lära min döva då elva-åriga hund en ny konst**. Som kommando till konsten fick Keaton ett nytt hand-tecken. Jag blev först lite modfälld när jag upptäckte att han antagligen inte ens hör klickern, som jag ofta brukar använda under inläring. Att jag ändå fortsätter med klickern är för jag vill att mitt kroppsspråk ska vara precis likadant som det brukar. Jag är faktiskt ganska stolt över att det fungerar. Keaton tycker det är jätte-kul att träna. Så länge hans begynnande gråstarr inte tar överhanden kommer vi kunna tala med varandra hur mycket som helst!

GAMMEL-HUNDENS TRÄNING LYDNAD OCH AGILITY

För en tid sedan tränade jag lite tävlingslydnad med de andra två vuxna hundarna på gårdsplanen. När jag var klar med dom, tittade jag lite på gamle Keaton, som glatt och hoppfullt såg på mig. "Är det min tur nu?", viftade han lite lätt på svanstippen. "Okej!", sa jag och vinkade honom till mig med handen. Fast det var så länge sedan vi tränade tävlingslydnad, dröjde det inte många sekunder innan han förstod vad det var vi tränade. Fot- och stegförflyttningar fattade han med hjälp av min kroppshållning. Laggande och ställande under gång fick två olika handtecken.

Utan att tänka efter före körde jag inkallning också. Jag lämnade honom med ett "Kvar!"-handtecken och ställde mig cirka tio meter ifrån honom. "Men hur ska jag få honom att förstå att han ska komma till mig!", funderade jag nu när vi stod/satt och såg på varandra. (Så dags nu! Ja, så blir det om man inte planerar sin träning innan man sätter igång, dumskalle!". Den kommentaren kom från mitt ordningsamma alter ego, som ibland dyker upp ifrån ingenstans.) Jag gjorde mitt numera vanliga vardags-"kom hit"-handtecken: Höger arm rör sig i en båge från ett pekande mot hunden till min högra sida. Alltså *inte* vad jag egentligen vill att han ska göra. Han ska ju sätta sig fot på min vänstra sida. Otroligt nog så fattade han ändå. Genast kom han springande mot mig - och han valde att gå direkt in på min vänstra sida för att sätta sig fot! Han begrep att vi tränade tävlingslydnad - då gör man så helt enkelt!

En tid efter detta var jag på brukshundklubben för att träna agility med Wilbur och Spirou. Keaton satt i bilen och skällde uppfordrande hela tiden. "Jag vill! Jag kan!", vaffade han så att bilrutorna blev alldeles inskvättade av hundsaliv.

När vi skulle åka hem såg Keaton så där hoppfull ut igen. "Nu matte?". Jag föll pladask för hans vädjan. In med de andra hundarna i bilen och ut med Keaton. Han blev överlycklig. Vi tränade lite tävlingslydnad. För säkerhets skull lät jag kopplet släpa på marken ifall han skulle få för sig att smita iväg. Vilket han gärna gör på brukshundklubben: "Åh, så många spännande lukter. Jag kommer sen, matte!", har jag sett honom tänka många gånger under årens lopp. Eftersom jag nu inte längre kan hejda honom med min röst så lät jag kopplet hänga kvar. Fast det var onödigt. Han var hur lydig som helst, min älskade hund. Fram och tillbaka över appellplanen gick vi fot - och vi log över hela ansiktet båda två. Det var helt underbart att vid fotgåendet åter igen få känna hans svansviftningar mot mina vader!

Vi gick till agilitybanan när den blev ledig. "Ett slalom kan han väl ändå få göra!", tänkte jag med tanke på hans artos. "Det skulle ju vara så underbart att få känna den där agility-Keaton-känslan igen!". Av med kopplet och "kör!". Keaton blev så glad. I rena farten tog han den korta tunneln också. Oj då! Där var ett hopphinder (i small-höjd). Den var det inte alls meningen att han skulle ta. Tillbaka igen genom tunneln, Keaton voffade av upphetsning som förr i tiden, och vi avslutade med ett höger-slalom. Yes!

Följande dag får jag idén - varför inte låta honom ibland köra lite enkel agility, fast med "tomma" hopphinder med bommarna liggande på marken (eller ha dom på small-höjd) och utan balanshindren? Samt självklart ta det lugnt med slalomet.

Ja, varför inte. Om han själv vill, och att han inte visar smärta. Helt på hundens villkor - utan några som helst krav. Och med korta träningspass. Precis som man gör när hunden är valp.

I agilityn behövs inga muntliga kommandon. Så att Keaton inte längre hör, är absolut inget handikapp. Man får dock inte glömma att vara mycket uppmärksam om hunden visar smärta. Även dagen efter träningen.

SIMTRÄNING

Keaton har tidigare haft perioder då han har sackat efter på promenaderna. (Kan vara mycket motivation-styrt. Om vi är på väg mot något tråkigt - "Aj! Vad ont jag har! (Halta halta!)" - om vi är på väg mot något roligt - "Jippee! Vad kul allt är! Nu springer vi!".) Därför har jag testat med att börja simträna honom. (Jag har tidigare fått erfarenhet (mot min vilja) av simträning efter Wilburs korsbands-skada.) Redan efter bara några gånger så märkte jag skillnad. Han kan inte ha hunnit bygga upp några muskler, däremot har nog hela röresle-apparaten med bland annat ledvätska etc fått stimuli. Och därmed en piggare Keaton. Tråkigt nog fick han ett våteksem, så simträningen fick ta en paus. Nu har vi dock börjat igen. Keaton tycker *inte* om simträningen i bassängen (att simma utomhus älskar han), fast han blir helt klart piggare och gladare efteråt. (Han kanske även får en kick av att få komma därifrån!)

Jag har börjat träna in target-pinne med Keaton. Min tanke är att jag vid exempel simträning då kan dirigera honom med target-pinnen. Jag kan ju inte längre muntligen dirigera honom. Keaton tycker att target-pinne-träningen är jätte-kul: "Man får godis för nått så ur-enkelt. Det e bara att nos-dutta på pinnspetsen! Bus-enkelt!".

RALLY-LYDNAD

Rally-lydnad har precis introducerats på min klubb. Denna sport måste väl ändå vara perfekt även för den äldre hunden. Du får visa med handtecken och ditt kroppsspråk. Du ska ha hunden kopplad i nybörjarklassen. Det är inga extremt avancerade rörelser. Du och din hund har bara roligt tillsammans! Hunden känner sig glad och tycker det är kul att han får all uppmärksamhet från dig, samt att du är glad och ler. Godiset och bollarna som du leker och belönar med har nog också en stor påverkan för din hunds glädje!

SINIL?

Keaton har tidigare (cirka ett år sedan) ibland börjat göra lite märkliga saker som fått mig att fundera. Som till exempel när vi kom hem i bilen, och jag går ur för att öppna och stänga grinden som vi nu har gjort milliontals gånger i fem års tid. När jag vänder mig om, så upptäcker jag att Keaton har hoppat ur bilen (!), som fortfarande stod på tomgång. Han såg lite vilsen och förvirrad ut. Keaton vet mycket väl att man inte får hoppa ur utan tillstånd. Men nu slår det mig att det var länge sedan något liknande har hänt. Kan det vara möjligt att han ha varit på väg till att bli sinil, men sedan "piggnat" till?

Kan det möjligtvis vara så att om man fortsätter att träna, leka och ha roligt tillsammans, vara ett sätt att sitmulera den äldre hunden (på dennes villkor), för att få den att vara piggare, friskare och att leva längre? I så fall är det ju dubbel glädje! Du får en längre tid tillsammans med din bästa vän och lagkompis. Fortsätt att leka!!

* Keaton fick på en av de sista **lydnad**stävlingarna följande omdöme på helhetsintrycket: **"Allmänt olydig. Kan gå bra."** Denna kritikerlapp har jag ramat in och stolt satt upp på väggen. Jag tror att jag *möjligtvis* har fel inställning till lydnadstävlingar.

** Konsten är följande: Jag frågar Keaton: **"Du som är en gammal agilityhund - får man ta nästa hinder om domaren gör detta tecken"**. Jag håller upp en knuten näve (kommandot). Keaton ska nu skaka nekande på huvudet.